

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

DIRECȚIA PENTRU AGRICULTURĂ JUDEȚEANĂ IAȘI
B-dul Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 13
IAȘI, cod poștal - 700064

Telefon: 0232/255958
E-mail: dadr.is@madr.ro
www.dajiasi.ro

ASPECTE LEGATE DE COMBATERICA BOLILOR ȘI DĂUNĂTORILOR BUJORULUI

INTRODUCERE

Bujorul este o plantă perenă cu aspect de tufă din familia botanică *Paeoniaceae*, genul *Paeonia*. Este cultivat frecvent în grădini, curți, parcuri sau alte spații verzi, florile sale luxuriante și plăcut parfumate fiind tare îndrăgite. Înfloarește anual, primăvara devreme. Frunzele mari, de culoare verde intens, sunt de asemenea decorative. În plus, bujorul se cultivă pentru florile tăiate, utilizate în diverse aranjamente florale și buchete.

Bujorul este simbolul vitalității și amintește de începutul medicinei, când rădăcinile sale erau folosite la prepararea unor medicamente cu acțiune analgezică. Însuși numele științific al plantei provine de la cel al lui Paeon, un discipol al lui Esculap, zeul medicinei.

REZULTATE

Deși în cultură nu ocupă suprafețe mari, se impune în grădinile decorative datorită florilor deosebite ca mărime, colorit, parfum și a imaginii de ansamblu: tufă mare și bogată în frunze ce rămân verzi până toamna târziu, oferind un decor plăcut, chiar în absența florilor. Florile tăiate au o apariție efemeră pe piață și poate de aceea sunt mai interesante și mai căutate în lunile mai-iunie. Originea bujorului este din Europa, Asia și America. Există numeroase specii erbacee de bujori, precum și câteva specii lemnoase (arbustive), însă mai puțin cunoscute în România. Cel mai des întâlnim următoarele specii erbacee:

Paeonia officinalis (bujor de grădină)

Este o specie originară din zonele muntoase din sudul Europei. Are aspect caracteristic de tufă deasă, având înălțimi de până la 80 cm. Frunzele sunt mari, penat-compuse, de culoare verde intens, dispuse altern pe tulpini. Florile sunt solitare, terminale, de dimensiuni mari. Petalele sunt de culoare aprinsă, roșie sau roz.

Subspecii: *Paeonia officinalis* subsp. *microcarpa*; *Paeonia officinalis* subsp. *banatica* – endemică în sud-vestul României, sudul Ungariei, Serbia și Bosnia; *Paeonia officinalis* subsp. *officinalis*; *Paeonia officinalis* subsp. *italica*.

Soiuri: *Paeonia officinalis* „Rubra Plena” – cu flori mari, de culoare roșie; *Paeonia officinalis* „Rosea Plena” – cu flori mari, de culoare roz; *Paeonia officinalis* „Alba Plena” – cu flori mari, de culoare albă. (Șelaru Elena, 2007)

Paeonia lactiflora (bujor chinezesc)

Specie originară din estul continentului asiatic, răspândită în arealul natural atât la altitudini joase, cât și în zona montană și alpină. Poate atinge înălțimi de 1 m. Frunzele sunt lobate, mari, de până la 16 cm lungime și 6 cm lățime. O tulpină prezintă 3 – 4 flori terminale, fiecare cu câte 9 – 13 petale de culoare albă sau roz.

Soiuri: *Paeonia lactiflora* „Sarah Bernhard” – cu flori roz; *Paeonia lactiflora* „Primevere” – cu flori albe cu galben; *Paeonia lactiflora* „Barbara” – cu flori de culoare roz magenta și petale franjurate.

Paeonia peregrina (bujor de pădure).

Este o specie de 30 – 70 cm înălțime, originară din sud-estul Europei, respectiv din Turcia. Prezintă frunze lobate și flori solitare, terminale, cu 7 – 10 petale roșii.

Varietăți: *Paeonia peregrina* var. *romanica* (bujor românesc) – specie endemică, regăsită în flora spontană din Dobrogea, Muntenia și Moldova, cu flori roșii.

Paeonia tenuifolia (bujor de stepă)

Specie originară din sud-estul Europei, ce crește în flora spontană de la altitudini mici. Prezintă tulpini cu înălțimi cuprinse între 20 și 60 cm, frunze lobate și flori cu 6 – 8 petale de culoare roșie.

Condiții de mediu

Lumina. Bujorul preferă locurile însorite, însă suportă și semiumbra. La umbră vegetează slab și nu înfloarește, uneori se usucă.

Temperatura. Este o specie tolerantă. Rezistă atât la temperaturile negative din perioada iernii, cât și la temperaturile foarte ridicate din perioada verii.

Solul. În cazul bujorului, este foarte important ca solul să fie bine drenat, deoarece este o specie sensibilă la excesul de apă sau la stagnarea apei în sol. În același timp, solul trebuie să aibă capacitate de reținere a apei. Vegetează bine pe solurile fertile, cu pH slab alcalin, neutru sau slab acid.

Îngrijire

Udarea. În perioada de vegetație, bujorii sunt relativ rezistenți la lipsa apei din sol, însă este recomandată udarea ocazională în perioada secetoasă. Mai importantă este însă asigurarea unei cantități suficiente de apă la începutul toamnei, atunci când se formează mugurii floriferi pentru anul următor. În timpul udării, apa nu trebuie să ajungă și pe frunze, ci doar la nivelul solului.

Fertilizarea. Pentru creștere viguroasă și înflorire abundentă, se recomandă aplicarea îngrășămintelor specifice în perioada de creștere vegetativă.

Tăierile. Tulpinile și frunzele ofilite se pot îndepărta în orice perioadă a anului, tăierea realizându-se deasupra unui mugure (internod) viabil sau la suprafața solului. Pentru buchete sau aranjamente florale, tulpinile florale pot fi tăiate de la înălțimi diverse, cu ajutorul unui instrument de tăiat ascuțit (foarfecă sau cuțit). Se recomandă evitarea tăierii tulpinilor florale în primii 2 – 3 ani de la plantare.

Plantarea. Perioada recomandată pentru plantarea bujorilor este din august până în octombrie, înainte de îngheț. Fiind o plantă foarte viguroasă și sensibilă la transplantare, se recomandă asigurarea spațiului necesar încă de la plantare: 0,5 – 1 m²/ plantă.

Înmulțirea. Bujorul poate fi înmulțit pe cale germinativă, din semințe, respectiv pe cale vegetativă, prin despărțirea plantei, prin marcotare sau prin drajonare. Cel mai des se recurge la metoda diviziei tufei. Perioada optimă pentru aceasta operațiune este luna august.

Boli și dăunători. Starea de sănătate a bujorilor poate fi afectată de atacul diverselor insecte (acarieni, tripsi, păduchi, larvele unor molii și fluturi) sau de prezența unor agenți patogeni care provoacă boli (putregaiuri, pătări, făinări). Se recomandă efectuarea tratamentelor preventive și de combatere.

Odată plantați, bujorii înfloresc anual, fără a necesita îngrijire specială.

Bujorii au nevoie de temperaturi scăzute în perioada iernii. În caz contrar, plantele vegetează slab și nu înfloresc.

Părți ale bujorilor sunt utilizate în industria farmaceutică (în special rădăcinile).

Bujorul este considerat toxic.

Bujorul de munte (smârdarul, rhododendronul) este o specie lemnoasă, arbustivă, cu totul diferită de bujorii de grădină, aparținând familiei botanice *Ericaceae*, genului *Rhododendron*.

Dăunători și boli ale bujorilor

Bolile bujorilor trebuie tratate atunci când apar primele simptome. Boli destul de inofensive, atunci când sunt neglijate, pot distruge planta. Pentru a recunoaște afecțiunile în timp, trebuie studiate principalele semne.

Principalii factori care contribuie la apariția bolilor sunt: starea sanitară precară a amplasamentului (dacă nu este curățat și rămân resturi vegetale în descompunere, apare un mediu favorabil pentru creșterea ciupercilor); solul îmbibat cu apă, cu udare excesivă (se dezvoltă boli fungice în sistemul radicular al plantei); ciupercile și virușii se dezvoltă mai rapid și mai activ dacă tufișurile cresc foarte dense; lipsa sau abundența anumitor oligoelemente; calitate slabă a materialului săditor care poate fi deja infectat cu un virus sau o boală fungică.

Bolile virale se pot răspândi la bujori din plantațiile învecinate, de exemplu de la roșii, castraveți, zmeură. Adesea, tufișurile se infectează cu viruși atunci când sunt plantate într-o zonă în care se cultivă legume.

Primele simptome ale bolilor sunt foarte asemănătoare. Este necesar să se efectueze o examinare mai atentă dacă apar puncte negre și pete maronii pe frunzele plantei, frunzele sunt galbene sau au început să se onduleze și să se usuce; pe tulpină au apărut pete maronii, iar pe lăstari și frunze pete cenușii sau albicioase.

Este necesar să se stabilească ce fel de boală a afectat tufele de bujor și să se ia măsuri pentru tratament.

Există afecțiuni fungice și virale, iar simptomele lor sunt similare, diferența fiind faptul că ciupercile sunt mult mai ușor de eliminat.

Bolile fungice se dezvoltă cel mai adesea pe fondul îngrijirii necorespunzătoare. Motivul poate fi umiditatea solului, pe fundalul vremii ploioase. Adesea, ciupercile apar la începutul primăverii dacă grădina nu a fost curățată toamna, sporii patogeni iernând sub resturile vegetale.

Rugini

Una dintre cele mai frecvente boli care se manifestă la bujori este rugina. Pe frunzele plantei apar pete portocalii, maronii sau roșcate proeminente, adică spori fungici. În timp, petele se înmulțesc, frunzele încep să se usuce, planta încetează să crească. Cel mai simplu mod de a eradică rugina este chiar la început. Este necesar să se curețe frunzele afectate din tufiș și să se ardă, apoi se tratează cu fungicide pe bază de cupru. Este important să tratăm plantele sănătoase vecine, astfel încât ciuperca să nu se răspândească.

Făinarea

Este ușor de recunoscut. Frunzele sunt acoperite cu o peliculă albicioasă în partea superioară. La început, boala nu produce daune, dar reduce efectul decorativ. Dacă făinarea nu este tratată, frunzele devin galbene și se usucă. Frunzele puternic afectate trebuie curățate și arse.

Cladosporium

Această ciupercă infectează bujorii în regiunile calde din sud. Boala se dezvoltă de obicei la începutul verii, fiind caracterizată prin pete mari pe frunziș, de culoare maro. Treptat, petele devin mai mari, se îmbină între ele și acoperă întreaga frunză. În condiții de umiditate ridicată apare o pată fungică de culoare gri închis pe partea inferioară a frunzei, chiar și pe tulpinile cu muguri. Tratamentul bolii se efectuează cu ajutorul fungicidelor omologate. Frunzele de bujor afectate sunt îndepărtate și distruse. Cladosporium se transmite adesea la bujor de la tomate și morcovi.

Septoria

Infectează frunzele și tulpinile bujorilor. De obicei, boala se manifestă în iunie sau iulie, pe partea superioară și inferioară a frunzelor apar pete maronii-gălbui sau maronii, de formă rotundă și alungită. Mijlocul acestor pete este mai deschis, iar marginea este violet-marou. Petele se îmbină treptat între ele, iar culoarea lor devine gri-maronie. Se răspândește de-a lungul tufișului, de jos în sus. Dacă nu sunt tratate, frunzele încep să se usuce și să cadă. Bujorul nu moare imediat, dar efectul său decorativ scade, înflorirea devine mai puțin abundentă și rezistența la frig scade. Tratatamentul cu fungicide este recomandat de trei ori pe sezon, începând primăvara devreme, la intervale de 2 săptămâni.

Verticillium

Aceasta este foarte periculoasă pentru bujori. Boala devine vizibilă de obicei în perioada de înflorire, frunzele și tulpinile încep brusc să se ofilească. Pe secțiunile transversale ale lăstarilor se observă că vasele plantei s-au întunecat. Boala se răspândește de la colet în sus, nutriția plantei este tulburată și inevitabil moare. Plantele bolnave, împreună cu solul din jurul rădăcinii, sunt îndepărtate și apoi arse la marginea parcelei. Solul se tratează cu formalină.

Botrytis

O altă boală periculoasă este putregaiul cenușiu. Simptomele sunt reprezentate de pete maronii la baza tulpinii, lăstari ofiliți și pete cenușii pe frunze. Se dezvoltă mai ales în condiții de umiditate ridicată. Este necesar să tratăm boala imediat după apariția primelor simptome. Porțiunile afectate sunt tăiate și arse, apoi se aplică tratamente cu fungicide.

Phyllosticta

Filostictoză sau pătarea brună se manifestă sub formă de mici pete maronii pe frunze. Pe măsură ce boala progresează, petele sunt înconjurată de o margine purpurie închisă, devin mai mari, centrul lor se deschide la culoare, apar buline întunecate – spori fungici. Sub influența bolii, frunzele bujorului încep să se usuce și, treptat, planta se ofilește complet. Pentru a salva planta, este necesară eliminarea părților afectate ale plantei. După aceea, se tratează cu fungicide.

Putrezirea rădăcinilor

Putrezirea rădăcinilor este deosebit de periculoasă. Se dezvoltă sub influența mai multor ciuperci simultan, dar în toate cazurile provoacă degradarea rădăcinilor și a părților aeriene. Putem recunoaște boala prin ofilirea frunzelor și tulpinilor. Dacă dezgropăm rădăcinile, acestea sunt maronii, acoperite cu spori albicioși sau roz, care au început să putrezească. Dacă ciuperca nu afectează planta prea mult, atunci zonele afectate pot fi tăiate, iar rănila pot fi tratate cu cărbune activ sau mangan. În cazul unei infecții grave, planta trebuie distrusă. Pentru a împiedica răspândirea bolii, cultura nu se udă în exces și tulpinile se rădesc.

Bolile virale

Acestea sunt mult mai grave. Pentru a împiedica apariția acestora, se acționează profilactic. Dacă o plantă este bolnavă, nu se poate trata și trebuie eliminată.

Boala Lemoine

Boala se manifestă astfel: lăstarii plantei încetează să se dezvolte, bujorul devine mai mic și nu înflorește. Dacă se dezgropă planta din pământ, se observă umflături pe rădăcini. Deoarece semnele bolii Lemoine sunt foarte asemănătoare cu simptomele infecției cu nematozi, se presupune că aceștia sunt purtătorii bolii. Bujorul bolnav trebuie eliminat. După distrugerea plantei, se efectuează tratamentul solului cu formalină.

Virusul Rattle

Virusul provoacă apariția unor pete inelare pe frunze, de culoare verde deschis sau gălbui. De multe ori se îmbină între ele și formează un model pe frunze. Simptomele virusului debutează în mai sau iunie. Bujorii reacționează la acest virus în diferite moduri. Unele plante bolnave se pot vindeca, iar în anul următor frunzele cresc sănătoase și curate. Altele încep să se usuce, să se deformeze și să se ofilească. În acest caz, este imposibil să salvăm plantele; este mai bine să le distrugem și să dezinfectăm solul și instrumentele cu o soluție de formalină.

Mozaicul inelar

O altă boală virală se caracterizează prin apariția de pete luminoase și dungi pe frunze. În cazul unei infecții avansate, pe frunze apar pete necrotice, încetează să se dezvolte și se ofilesc. Planta bolnavă trebuie distrusă și solul se dezinfectează.

Dăunătorii bujorilor și combaterea lor

Se hrănesc cu seva plantelor, cu masa verde și pot distruge complet floarea într-un timp scurt.

Afide

Micile insecte cu corpul verzui se adună în principal în partea superioară a plantei, în jurul mugurilor și la capetele lăstarilor. Afidele se hrănesc cu seva. Dacă nu există multe afide pe lăstarii de bujor, atunci se pot colecta cu mâna sau se pot spăla cu un jet de apă, cu presiune moderată. În caz de infecție severă, se administrează insecticide.

Nematozii

Dintre toți dăunătorii, nematozii eprezintă cel mai mare pericol pentru bujor. Acestea deteriorează rădăcinile plantei. Pe măsură ce atacul progresează, frunzele bujorului încep să se deformeze și să se usuce. Rădăcinile sunt acoperite cu numeroși noduli. Bujorii infectați trebuie îndepărtați și arși. Pentru a preveni migrarea către alte plante, solul se tratează cu formalină.

Se aplică măsuri preventive de combatere: tratamente, îndepărtarea resturilor vegetale, mobilizarea solului.

Thrips

Sunt insecte mici, cu un corp negru alungit. Apar la începutul primăverii și sug suc din frunze și lăstari. Sunt deosebit de periculoși în perioada de înmugurire. Tripsul are dimensiuni foarte mici și poate fi dificil de observat.

Alți dăunători periculoși sunt: omizile, gândacii

CONCLUZII

Tratarea bolilor și dăunătorilor este destul de dificilă și uneori imposibilă. Prin urmare, este mai ușor să aplicăm regulile de prevenire. La sfârșitul fiecărui sezon, zona trebuie curățată temeinic. Pentru a preveni îmbolnăvirea bujorilor, trebuie să monitorizăm starea solului. Îngrășămintele trebuie aplicate de trei ori pe sezon: cele pe bază de azot la începutul primăverii, cele cu potasiu și fosfor în timpul și după înflorire.

BIBLIOGRAFIE

1. <https://www.agrimedia.ro/articole/tehnologia-de-cultura-a-bujorului-familia-ranunculaceae>
2. https://www.botanistii.ro/blog/bujorul-sfaturi-ingrijire-cultivare/?srsltid=AfmBOoo3iuPnIJZogZ1tkvjpCOr_wNZqQFma3N4tGfXXJgfM7XVVv6W5
3. <https://magazin.agrii.ro/actualitate/bujor-ghid-esential-pentru-ingrijire-si-inmultire-de-succes.html>
4. Șelaru Elena, 2007 – Flori cultivate în grădină. Editura Fermierul, București.

Materialul este diseminat prin site-ul instituției.

30.05.2025

Elena Georgescu